

ילדים עסוקים

"לכל זמן ועת לכל חפץ תחת
השמיים" (קהלת)

תלמידים בכיתות גבוהות של בית הספר היסודי נדרשים להיות עצמאיים בניהול שעורי בית ומטלות ארוכות טווח, כמו פרויקטים במדע או רשימות קריאה - אך במציאות, מוצאים עצמם הורים רבים מנהלים את הזמן ואת המשימות של ילדיהם וחווים המון תיסכול על שהם צריכים לעבור את חווית בית הספר פעם נוספת

רצף, להבין אותו, לארגן דברים לפי סדר ולעשות סדר עדיפויות, מה קודם, מה אחרי וגם מה חשוב יותר ומה פחות, מה אעשה כעת, מה אחר כך ומה ביום אחר או בזמן אחר.

* תפיסת זמן של "אתמול", "היום", "מחר", מתפתחת בהמשך לתפיסה מופשטת יותר של "עבר", "הווה" ו"עתיד". שוחחו איתם על "מה עשינו בבוקר", "מה נעשה בערב", שוחחו איתם על מה הם עוברים בזמן הפעילויות כדי לסדר ולארגן את החשיבה שלהם ואת תפיסת הזמן למשל בטיוול - לאן נסענו היום, מה עשינו שם, לאן אהנו נוסעים כעת ומה נעשה שם ולאן נמשיך מחר... וכשמארגנים אלבום תמונות זה הזמן היעיל ביותר להקנייה ושכלול המיומנות.

* ילדים חיים את היום ואת הרגע, קנו להם יומן שבועי גדול וניתן לתליה על הקיר. שבוע הוא קונספט טוב להתחלה, חודש נדמה כמו העמסת יתר של מידע ויום אינו מספיק לראיה של תקופה. רשמו את הפעילויות הקבועות - כגון השכמה, פעולות שעושים בבוקר לפני בית הספר, כמה זמן אורכת הנסיעה וכדומה. בהמשך רשמו את הזמן בו הוא שווה בבית הספר ואת כל יתר הפעילויות הקבועות במשך היום, כל סוג של פעילויות קבועות סמנו בצבע אחד ועיקבי כדי שיקבל משמעות עבור הילד - כך הוא יזכור אותן, את החוגים בצבע או סימן לכל חוג ואת הפעילויות הנוספות, בצבע או סימן שונה. עשו את כל הפעולות עם הילד, אל תשכחו שהוא צריך להשתמש ביומן ולא אתם - התמונות והסימנים צריכים להיות שלו ולעורר בו אסוציאציות. הדגישו כל פעילות בקול ועשו כך כל יום, הילד יכול לסמן מה הוא עשה במשך היום על ידי V או כל סימן אחר ואתם דברו על מה עשה ומה יעשה מחר תוך הדגשת היום, זמן, ורצף הפעילויות ביום הבא. ●

בהצלחה כל השנה

ללמד מיומנויות שיסייעו לילדים לארגן זמן ומטלות אך בפועל ההורים הם אלה הנושאים בעול. זה גורם ללחץ, למתח, להאשמה של הילד בדברים שהוא לא אשם בהם ולמעגל שקשה לצאת ממנו. הנושא עמוק ורחב וההקנייה דורשת אימון מקצועי והרבה נחישות והתמדה - אך שווה כל אלפית שניה של השקעה.

הבנת רצף, סדרי עדיפויות, ארגון זמן ופיתוח זיכרון עבודה Working Memory בשפה המקצועית

ילדים, למעשה, לומדים ניהול זמן כבר בגיל צעיר; לפני ארוחת הערב מתקלחים, אחרי ארוחת הערב שומעים סיפור, אחרי הסיפור הולכים לישון... אך הם אינם מפנימים ואין להם את התחושה של כמה זמן אורכת כל פעולה והם גם לא בשליטה על מה עושים ומתי. בגן ובכיתה א', המורה מראה את הרצף היומי על ידי כתיבה על הלוח או הדגמה בציור ותמונות שמוצגות בכיתה או בגן, כל הילדים יודעים מה הרצף, מה עושים ובאיזה סדר, בהמשך מלמדים את הילדים מה עושים בכל יום ומה בכל עונה.

מה הורים יכולים לעשות:

* חשוב שתעמיקו את הבנת הילד בידע שהוא רוכש בבית הספר ובגן, שאלו אותו שאלות כגון: מה עושים קודם? מה נעשה אחרי? כמובן שהדוגמאות יהיו מחיי הבית ומפעולות שעושים גם כך, לא צריך שיעור נפרד, זה השיעורים של החיים - על פי גיל הילד בנו את המשימות ברצף הגיוני והסבירו מה עושים ולמה.

* למדו אותו את המושגים של "ראשון", "קודם", "אחר כך", "לפני", "אחרי", "כשנסיים". הסבירו והדגישו וכמובן אל תתפשרו ותשנו באמצע, מפני שאז הוא יאבד את הכוון לגמרי...

* אמצעי עזר לפיתוח מיומנויות רצף ולפיתוח "זיכרון עבודה" הם קלפים ממוחשבים שמגיעים ברצף ובקצב מסויים ומסייעים בפיתוח זיכרון ובהבנת רצף כמו בתכנה לאימון מוחי. הילדים המתאמנים לומדים לזכור

זרה לילד בפיתוח ושכלול מיומנויות ניהול וארגון יסללו דרך בטוחה להצלחה בבית הספר ובחיים - התחילו ברגל ימין ובמוח מאומן ומיומן - המוח וההגיון מסודרים כמו מגרות עם קשרים, אהנו חייבים לאמן את הילדים בניהול וארגון המידע והידע שהם רוכשים כדי לעזור להם להצליח בעולם מוצף ידע.

"ילדים עסוקים!?!?" שואלים אותי הורים רבים, במה הם עסוקים כל כך? כל מה שהם צריכים זה ללכת לבית הספר ללמוד, לחזור להכין שעורים, קצת לשחק עם חברים וללכת לישון. אהנו עובדים, כל הבית על הראש שלנו, העבודה, המשפחה, הפרנסה, חיי החברה ועוד..."

וכן, כן, הילדים עסוקים; יחד עם מטלות אקדמיות וחברתיות בבית הספר, כשהם חוזרים בסביבות 3-4 אחה"צ יש להם שעורי בית, מטלות ופרוייקטים להכנה בבית, הם מתמרנים בין חוגים, חברים, ואם נשאר זמן - מחשב, ואולי קצת מטלות ועזרה בבית (כדי שיוכלו לקבל קצת דמי כיס), ועוד לא הגענו לתיכונים שלעיתים גם קצת עובדים... וכן, הם חייבים מיומנויות ניהול.

נסינו בעבודה עם אלפי ילדים הורה לי פעם אחר פעם שתפיסת הזמן היא אחת המיומנויות הקשות ביותר להקנייה. הורים ומורים מלמדים ילדים לקרוא שעות ולכתוב מטלות ביומן, אך בכיתה ד', ה' ואפילו ו', ילדים רבים עוד לא שולטים במיומנות ניהול הזמן. תלמידים בכיתות גבוהות של בית הספר היסודי נדרשים להיות עצמאיים בניהול שעורי בית ומטלות ארוכות טווח, כמו פרויקטים במדע או רשימות קריאה - אך במציאות, מוצאים עצמם הורים רבים מנהלים את הזמן ואת המשימות של ילדיהם וחווים המון תיסכול על שהם צריכים לעבור את חווית בית הספר פעם נוספת, זאת מפני שהדרישות מהילדים לא לוקחות בחשבון התפתחות שונה של היכולת לאמוד זמן, כמו גם את המטלות הרבות שמוטלות על כתפיהם הקטנות. בתכניות הלימודים בבתי הספר מתיימרים

ד"ר בילי, מומחית בתחום הפרעות קשב וריכוז, קשיי זיכרון, ליקויי למידה ובעיות התנהגות.
billi@weinamerica.com